

SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Ljubljana, petek 29. junija 1951

LETO XII, ŠT. 151 / POSAMEZNA STEVIKA 5 DIN

Sleheri državljani naj se seznani z bodočo organizacijo ljudskih odborov

V maju so okrajni ljudski odbori in republiški organi uprave v naši republiki razpravljali o organizaciji in delu ljudskih odborov po tezah, ki jih je sestavil in dal v razpravo zvezni svet za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti.

Novo organizacijo in nov način dela ljudskih odborov narekuje dejstvo, da so v gospodarstvu prešla proizvodna sredstva v upravo neposrednih proizvajalcev; v skladu s tem se seveda treba tudi v samem upravljanju države prenašati težišče dela na osnovne organe oblasti oziroma celo na državljane. Z drugimi besedami povedano: razvijati moramo čim širše lokalno samoupravljanje in čim bolj približati ljudem one organe uprave, ki imajo v našem življenju odločujočo vlogo, tako da bodo imeli državljani na te organe neposredni vpliv. Te naloge so se v gospodarstvu že prenesle na neposredne proizvajalce. V državni upravi pa se prenašajo in se bodo vedno bolj prenašale na ljudi, ki delajo v družbenih organizacijah, zdravstvenih, kulturnih in drugih ustanovah. Prav zato pa mora bodoča organizacija ljudskih odborov predstavljati odločen korak naprej v demokratizaciji našega družbenega življenja. Po omenjenih načelih je treba organizacijsko ločiti podjetja in družbene ustanove od organov državne uprave, pri samih ljudskih odborih pa uveljaviti tak način dela in take organizacijske oblike, da bo na eni strani prišel čim bolj do izraza predstaviteljski značaj ljudskega odbora, na drugi strani pa, da se bosta v delu ljudskega odbora čim bolj uveljavila kontrola in neposreden vpliv ljudi. Vse to pa narokuje, da se upravnemu delu ljudskih odborov dvigne na ustrezno strokovno višino. Čeprav bo v odnosu do gospodarstva ohranil ljudski odbor samo kontrolno-regulatorne funkcije, pa ne bodo njegove naloge nič manj pomembne, temveč bo za njihovo uspešno izvajanje potreben še boljši strokovni aparat. Zaradi tega tudi teze o organizaciji in delu ljudskih odborov zahtevajo za uslužbenca najmanj malo maturo ali tej enakovredno izobrazbo — v mnogih primerih pa fakultetno izobrazbo.

Majsko razpravljanje o organizaciji in delu ljudskih odborov je bilo predvsem v ožjem krogu, in to prvenstveno v državnem aparatu. Tako je aparat republiškega sveta za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti razpravljal s predstavniki okrajnih ljudskih odborov, s predstavniki nekaterih resorjev in z našimi vodilnimi pravniki. Že prvo razpravljanje je dalo k tezam običajno umestnih pripomb. Tako je v tezah neobdelano vprašanje turizma in gostinstva, ne omenjajo se vprašanja urbanizma in regulacijskih načrtov, premalo je tudi obdelano vprašanje, v kakšni organizacijski obliki — ali morda z gospodarskim svetom ali s kakimi drugimi organi — naj ljudski odbori zajemajo vprašanje gospodarstva. Teze tudi ne omenjajo vodnega gospodarstva, ki je v Sloveniji važno ne samo zaradi elektrifikacije in izkoriščanja energijskih virov, temveč tudi zaradi hudoourniških in poplavnih področij. Že v prvi razpravi je bilo poleg ostalih misli in pripomb izraženo mnenje, naj bi se za trgovino s prostimi kmetijskimi pridelki organiziralo posebno trgovsko omrežje; da naj bi imel okrajni svet za komunale zadeve poseben odbor za vodno gospodarstvo; da bi lahko opustili izvršne odbore predvsem pri manjših krajevnih ljudskih odborih itd.

Da bo v nadaljnjem razpravljanju o teh vprašanjih sodeloval čim širši krog državljanov in da se bo z njimi seznanil, kolikor je le mogoče, zato je Svet vlade LRS za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti izdal izpolnjene teze o organizaciji in delu ljudskih odborov. Teze so bile natisnjene v 5500 izvodih. Te vsebujejo prevod zveznih tez z vsemi dosedanjimi pripombami in mnenji, ki jih je prinesla dosedanja diskusija v naši republiki. Čeprav gre sedaj predvsem za reorganizacijo okrajnih in mestnih ljudskih odborov, bi bilo seveda napak, če bi pri razpravi pozabili na krajevne ljudske odbore. Vse probleme okrajev je treba namreč proučevati v najtesnejši zvezi s krajevnimi ljudskimi odbori, saj bo njihova ureditev naša bližnja neposredna naloga.

V razliko od prvih razprav pa naj zajame drugo razpravljanje, ki bo v zadnjih dneh junija, predvsem pa v juliju, čim večji krog državljanov. Zato bo pri tem sodelovala tudi Osvobodilna fronta in sindikalne organizacije. Naloga frontnih organizacij bo predvsem v tem, da bodo seznanjale svoje člane s perspektivo našega razvoja na sploh, predvsem pa s pomenom nadaljnega razvoja ljudske oblasti. Glavni odbor Zveze sindikatov Slovenije bo organiziral naprej razpravo v krogu svojega aktivnega. Republiški odbori sindikatov bodo stvar proučili ter dali svoja mnenja in pripombe neposredno republikanskim upravnim organom. Naloga sindikatov je predvsem v tem, da temeljito prouče vse tiste upravne naloge, ki naj bi jih sami prevzeli v bližnji bodočnosti, kakor na primer inspekcijo dela itd. Tako bo mogoče razčistiti mnoga vprašanja, ki so v tezah samo nakazana. Ko bodo vsi ti problemi, predlogi in mišljenja zbrani v skladno celoto, bo to ogromen doprinos k snovi, ki jo bo nato treba uskladiti.

Polletni plan izvoza cementa smo presegli za 16%

Letos se je znatno povečal naš izvoz cementa v države Bliznjega vzhoda, v Anglijo, Severno Ameriko in druge države, med drugim tudi v Južno Afriko in Indijo. Podjetje »Dalmacija-cement«, ki izvaža cement in gradbeni material, je sklenilo pogodbe za dobavo večjih količin cementa v Argentino, Brazilijo, Turčijo in Egipt. Sprito ugodne prodaje na inozemskih tržiščih smo naš polletni plan izvoza cementa presegli za 16%.

Vinogradi v Srbiji obetajo obilen pridelek

Po poročilih, ki jih je prejela uprava za kmetijstvo LR Srbije, pričakujejo, da bo znasal letos pridelek grozdja povprečno 3000 do 4000 kg na hektar, to je približno za 1000 kg več kakor v preteklem letu. Strokovnjaki za vinogradništvo iz uprave za kmetijstvo LR Srbije, ki se je te dni mudil v zaječarski oblasti, poročajo, da je stanje vinogradov v teh krajih izredno dobro in da vinogradniki pričakujejo celo nad 4000 kg grozdja na hektar.

Žetev se je začela in cene padajo

V vseh področjih naše države se je začela žetev. V Vojvodini in ostali Srbiji, kakor tudi v Makedoniji in Dalmaciji so ječmen že poželi. Pšenice že zanjejo v Vojvodini in v velikem delu Srbije in Hrvatske. Po vseh poročilih je letošnji pridelek večji kakor je bil lani. To nam zgovorno potrjuje tudi razvoj cen na prostem trgu. Prav zadnje dni so začele cene močno po-
puščati. Cena ječmena je v kratkem času padla na polovico. V Beogradu prodajajo novi ječmen na trgu po 35 do 40 din za kg, približno enaka je cena tudi v drugih krajih Srbije (v Nišu ali Leskovcu) ter v Bosni. V Makedoniji prodajajo ječmen po 50 dinarjev nasproti prejšnji ceni 85 din. Manj izrazit je padec cen v tistih krajih, kjer ječmena še niso v celoti poželi, kakor n. pr. v zahodnem delu Hrvatske in Sloveniji; čeprav je tudi tu opaziti tendenco popuščanja cen. Zadnje dni je prišlo v Vojvodini na trg tudi več stare koroze, pšenice in krušne moke. Stara pšenica, ki so jo prej prodajali po 120 din, se je po cenila na 90 do 100 din, cena koroze pa je v Vojvodini na prostem trgu padla od 96 na 80 din. Vzporedno se je pocenila tudi pšenična moka v prosti prodaji, in sicer krušna moka od 188 din (pred 14 dnevi) na 160 dinarjev. Vse kaže, da bodo cene po končani žetvi še precej popuščile. V Makedoniji, kjer so pšenice že poželi, se padec cen bolj občuti. Tako je na trgu v Makedoniji padla cena krušni moki od 170 na 130 din in cena stari korozi od 110 na 75 din.

V Vojvodini računajo, da bo prišla nova pšenica na trg po 45 din za kilogram. Medtem ko cene na prostem trgu nazadujejo, pa je zvezna vlada pred dnevi precej zvišala cene za žito v obveznem odkupu, in sicer povprečno za 70%. Pridelovalec bo dobil za pšenico v obveznem odkupu, če računamo vrednost bonov v denarju, 20 dinarjev za kilogram, medtem ko zna-

PRIHODNJA STEVILKA »SLOVENSKEGA POROČEVALCA« BO IZSLA JUTRI ZVEČER. NAROČNIKI PA JO BODO PREJELI V NEDELJO 1. JULIJA JUTRAJ. V PONEDELJEK BO IZSEL PRVONOVNI LIST »LJUBLJANSKI DNEVNIK«. »SLOVENSKEGA POROČEVALCA« BO IZHAJAL ONSI VSAK DAN JUTRAJ, RAZEN V PONEDELJEK.

Takšne razstave, kakršne te dni pripravljajo v prostorih Tehnične srednje šole, v Ljubljani se ni bilo. Od 1. do 8. julija bo v Tehnični srednji šoli v Ljubljani odprta razstava, ki bo prikazala delo in napore slovenskih rudarjev. Razstava bo odprta v nedeljo 1. julija. Prireja društvo rudarskih in metalurških inženirjev ter tehnikov Slovenije. Pokroviteljstvo nad razstavo je prevzel direktor Gl. uprave za premost. tovariš Franc Popit. Razstava bo odprta vsak dan od 7. do 18. ure. V bifeju na dvoristi Srednje tehnične šole se bodo obiskovalci razstave »Rudarski Slovenije« lahko prebrali, da naši rudarji niso samo požrtvovalni delavci, ampak tudi dobri družabniki pri zabavi in razvedrilu.

Sklepi plenuma zveze rudarjev Jugoslavije

V Beogradu je končno zasedanje 10. plenuma centralne uprave Zveze rudarjev Jugoslavije. Plenum je sklenil, da bo začel najodločnejši boj za zboljšanje gospodarskega in socialnega položaja rudarjev. Zaradi tega bodo sindikalne organizacije čim bolj pomagale delavskim svetom pri njihovem delu. Važna naloga je tudi skrb za stare rudarje pri določanju pokojnin, prizadevanje za popolno izvajanje predpisov naše delavske zakonodaje ter uvajanje novih varnostnih naprav v rudnikih. Plenum je poslal brzojavni pozdrav CK KPJ in maršalu Titu.

Obisk predstavnikov protestantovske podporne organizacije iz Švice

V našo državo sta prispela iz Švice predstavnika organizacije, ki podpira v raznih državah ustanove protestantovske cerkve. To sta generalni tajnik podporne organizacije Hellstern in njen odbornik Imobersteg. V naši državi sta obiskala nekatere protestantovske cerkvene občine in centralni odbor Rdečega križa Jugoslavije, kateremu sta obljubila, da se bosta v Švici zavezala za zbiranje sanitetnega materiala za socialne in zdravstvene ustanove, ki jih ima Rdeči križ v naši državi.

Naš Rdeči križ bo dobil za 40.000 dolarjev zdravil iz Amerike

New York, 28. jun. (Tanjug). Drobredna kvekerska organizacija »Odbor za ameriške prijatelje zvez« je nabavila za 40.000 dolarjev zdravil, ki jih bo te dni poslala Jugoslovanskemu rdečemu križu kot pomoč jugoslovanski zdravstveni službi. Tudi odbor za pomoč Jugoslaviji v Torontu je že poslal po organizaciji Carre prvo pošiljko za Jugoslavijo.

General Popović prispel v London

London, 28. junija (Tanjug). Danes je prispel v London načelnik generalnega štaba Jugoslovanske armade, generalni polkovnik Koča Popović. Na železniški postaji ga je sprejel jugoslovanski veleposlanik v Londonu dr. Jože Brije. S člani vojaškega odposlance, kakor tudi predstavniki generalnega štaba britanske armade, generalni major Brand.

Moskva za strogo vojaška pogajanja v Koreji

Washington, 28. jun. (AFP). Ameriški veleposlanik v Moskvi Allan Kirk je poslanico namestnika zunanjega ministra Gromika, v kateri se predlaga, naj bi vodili pogajanja o premirju v Koreji vojaški poveljniki, takoj dostavljeno zunanjemu ministru ZDA.

Veleposlanik Kirk je prošil v sredo Gromika, naj mu pojasni, kateri sta po njegovem mnenju vojujoči se stranki na Koreji. Gromiko je odgovoril, da sta vojujoči se stranki Severna Koreja in Združeni narodi in da se morajo torej pogajanja o premirju voditi med njihovimi vojaškimi poveljniki. Pri pogajanjih naj bi sodelovali tudi predstavniki tako imenovanih kitajskih prostovoljcev.

Ko je prejel poslanico veleposlanika Kirka o razgovoru s Gromikom, je ameriški zunanji minister Dean Acheson takoj sklical konferenco s svojimi pomočniki, ki je trajala dve uri. Na konferenci sta bila navzoča Dean Rusk, pomočnik zunanjega ministra ZDA za posle Daljnega vzhoda in John Hickerson, pomočnik zunanjega ministra ZDA za posle OZN.

V Washingtonu prevladuje prepričanje, da se bodo v nekaj dneh začela pogajanja za premirje. Čeprav je besedilo Kirkovega poročila diplomatska skrivnost ameriškega ministrstva za zunanje zadeve, sidi v odločilnih krogih, da se sovjetska vlada, preden ji dala svoj predlog, ni posvetovala z vlado LR Kitajske; vendar so mnenja, da bo prišlo do ustavitve operacij v Koreji po sporazumu obeh poveljstev. Poveljstvo Združenih narodov in severnokorejskih sil lahko sprejmeta po mnenju Moskve sklepe, ki se bodo nanašali tudi na kitajske prostovoljske enote. Moskva zagovarja poleg tega stališča, da morajo biti pogajanja čisto vojaška in da se morata obe strani sporazumeti glede obojestranskih

poročtev. Razgovori na boljšico se ne nanašali na noben splošni politični problem v tem delu sveta.

Vladni krogi v Washingtonu sodijo, da so se pogajanja prav za prav začela že s tem, ker so od sovjetske vlade zahtevali, da pojasni Malikovo ponudbo. Vendar pa so različna mnenja o tem, kako naj bi prišlo do pogajanj.

V Washingtonu tudi pričakujejo, da bo ameriška vlada zahtevala od ZSSR »poročstvo nad poročtvom«, ki bi trdno zapечатilo sporazum vojaških osebnosti. V zvezi s tem omenjajo možnost, da bi imeli po vojaških pogajanjih najvišji zastopniki Moskve in Washingtona s privolitvijo Pariza, Londona in drugih prizadetih prestolnic zaupna pogajanja, da bi tako rešili politične probleme Daljnega vzhoda.

V krogih Združenih narodov je vzbudil zadnji razvoj dogodkov v Koreji živahno delavnost. Generalni sekretar OZN Trygve Lie je imel več konferenc z delegati v OZN. Najprej se je sestel s predsednikom Generalne skupščine Entezamom, pozneje pa tudi indijskim delegatom Benegalom Rauom in mehiškim delegatom. Nato je Trygve Lie imel razgovore z ameriškim delegatom Grossom, britanskim delegatom Jebbom in francoskim delegatom Lacostom.

Delegat ZSSR Jakob Malik je večeraj povedal, da misli drevi prirediti večerjo za člane Varnostnega sveta.

ZSSR ignorira Združene narode

New York, 28. jun. (Tanjug). Po predlogu sovjetskega zastopnika v OZN Malika za prenehanje vojne v Koreji, je sovjetska vlada stalno odklanjala, da bi v Združenih narodih na kakršni koli način obrazložila ta predlog. Značilno je dejstvo, da ZSSR ne govori o tem niti z zastopnikom ZDA v OZN, v Moskvi pa je pripravljena razgovorjati se z diplomatskim zastopnikom iste države. Predsednik Generalne skupščine Entezam je tri dni zastoj poskušal, da bi prišel do Malika. Člani sovjetske delegacije so vztrajno odgovarjali, da ga Malik ne more sprejeti, »ker se ne počuti dobros«. Isti odgovor je dobil tudi ameriški delegat v OZN Gross. Vsa ta

Perzijska vlada prosi prezidenta Trumana za posredovanje

Britanske cisternske ladje so se umaknile iz perzijskega vodovja

Teheran, 28. jun. (Ass. Pr.). Po sporočilu ameriškega veleposlanstva v Teheranu je perzijski minister za zunanje zadeve izročil ameriškemu veleposlaniku v Perziji pismo predsednika ZDA Trumana, v katerem ga prosi, naj posreduje v sporu med Veliko Britanijo in Perzijo, poudarjajoč, da si bo Perzija z vsemi silami prizadevala, da se dobave petroleja Zahodu ne bodo zmanjšale in da ne bo krivda Perzije, če bo proizvodnja obstala zaradi odhoda britanskih strokovnjakov.

Pismo so sestavili na večeršnjem sestanku perzijskega kabineta, ki so ga sklicali zaradi vesti, da je bila britanska krizarka »Mauritius« poslana v abadanske vode. Reuter poroča, da je krizarka danes priplula v Abadan. Predsednik indijske vlade Nehru je priporočil perzijski vladi, naj bi se p. trolejsko vprašanje rešilo mirno in v skladu z nacionalnimi koristmi Perzije, ne da bi bil v nevarnosti svetovni mir.

Reuter poroča, da so imeli sinoči na tajnem sestanku med predsednikom britanske vlade Atlejem in vodjem opozicije Churchillom razgovore o položaju v Perziji. Navzgo so bili tudi Antony Eden, lord Salesbury, britanski minister za obrambo Shinwell in minister za zunanje zadeve Morrison. Predsednik britanske vlade se je razgovarjal o istih vprašanjih tudi s Clementom Daviesom, šefom liberalne stranke.

Uradni krogi v Londonu in predstav-

politične probleme Daljnega vzhoda pa naj bi rešila Moskva in Washington s privolitvijo prizadetih

dejstva jasno govore za to, da ZSSR želi, da bi se reševale te stvari mimo Združenih narodov.

Ameriški veleposlanik v Moskvi Kirk je dobil od Gromika tale uradna pojasnila:

1. Kot »vojskojujoči se stranki« razumeva ZSSR Severno Korejo in Združene narode.

2. ZSSR predlaga, naj bi se o prenehanju sovražnosti pogajali neposredno vojaški poveljniki in omejila pogajanja samo na vojaška vprašanja. Sovjetska zveza želi, da bi se o prenehanju sovražnosti in premirju začela pogajanja o bodočnosti Koreje. Formoze in kitajskega zastopstva v OZN.

Zastopniki držav članic OZN, katerih čete se bore v Koreji, so že obravnavali predlog, da bi poveljniki sil ZN v Koreji Ridgway povabil poveljnika severnokorejskih sil, da skleneta prenehanje sovražnosti.

NAŠA NOTA ROMUNSKI VLADI

Romunska vlada tepta temeljne človeške pravice

Zaradi izseljevanja jugoslovanske narodne manjšine iz obmejnih krajev Romunije je izročilo naše zunanje ministrstvo romunskemu veleposlanstvu noto, ki poudarja, da romunske oblasti že tretje leto sistematično pritiskajo na jugoslovansko narodno manjšino in jugoslovanske državljane v Romuniji in da je morala zaradi tega vlada FLRJ že večkrat protestirati.

Nota navaja že znane primere velikih izseljevanj, ki so se začela 17. junija v vasi Suški, in je tako do 23. junija izvozilo mimo Bukareste že 13 vlakov izseljencev, katerim so romunske oblasti jemale in uničevale tudi premoženje. Po teh ugotovitvah poudarja nota:

S tem preganjanjem in preseljevanjem jugoslovanske prebivalstva v Romunijo, romunska vlada surovo krši temeljne človeške pravice in svobostine, ki so bile razglašene z univer-

zalno deklaracijo OZN o človeških pravicah in ki jih mora spoštovati vsaka civilizirana država. To dolžnost je prevzela tudi Romunija s podpisom mirovne pogodbe. Prevzela je obveznost, da bo vsem ljudem na svojem ozemlju zagotovila človeške pravice in svobostine in da ne bo ujavala in tudi ne izjavljala razlik državljanov po plemenu in jeziku. Toda z grdim ravnanjem in izganjanjem prebivalstva iz obmejnih krajev samo za to, ker je to prebivalstvo jugoslovanske narodnosti, krši romunska vlada na najbolj surov način svoje obveznosti. S temi svojimi ukrepi je stopila na pot uničevanja jugoslovanske narodne manjšine kot narodne skupine, ki že stoletja strnjeno živi ob meji od Temisvara do Oršave. Takih nasilnih ukrepov ni mogoče z ničemer upravičiti. Ti nasilni ukrepi znova odkrivajo globok prepad med despotizmom in nečloveškim ravnanjem romunske vlade s prebivalstvom jugoslovanskega rodu in njeno propagando, s katero hoče prikriti tako svoje ravnanje z demokratičnimi in socialističnimi frazami.

Z nasiljem nad jugoslovanskim prebivalstvom in poskusom, da bi vs jugoslovansko narodno manjšino označila za sovražnika romunskega ljudstva, bi romunska vlada rada sklenila prijateljska čustva romunskega ljudstva do jugoslovanskih narodov, s katerimi je vedno živel v prijateljstvu in miru. To prijateljstvo prihaja danes do popolnega izraza tudi pri odnosi jugoslovanskega ljudstva do romunske manjšine, ki uživa v Jugoslaviji vse pravice in možnosti za svoj razvoj.

Namen preseljevanja pripadnikov jugoslovanske narodne manjšine v Romunijo in drugih sosednjih državah je ta, da bi bila iz vseh obmejnih krajev izseljena jugoslovanska narodna manjšina, s čimer bi bilo olajšano izvajanje nadaljnjih agresivnih ulupov zoper Jugoslavijo. Zaradi tega je sovražno ravnanje romunske vlade proti FLRJ voljnohujska akcija, s katero je povečana mednarodna napetost ni pa treba poudariti, da nima vse to ničesar skupnega z interesi romunskega ljudstva, temveč da služi same hegemonistični politiki tuje sile.

Po nalogu svoje vlade protestira zunanje ministrstvo FLRJ najodločnejše proti takemu ravnanju romunskih oblasti in zahteva, da romunska vlada preneha s preseljevanjem jugoslovanske narodne manjšine. Hkrati zahteva zunanje ministrstvo FLRJ, da pošljejo že preseljene pripadnike jugoslovanske narodne manjšine nazaj v njihove domovine, da jim romunske oblasti vrnejo vzeto premoženje in nepremičnosti premoženje ter da jim romunska vlada zagotovi po mirovni pogodbi uživanje vseh pravic brez pristranosti.

Vse britanske petrolejske ladje, ki so namenjene v Abadan, so dobile danes ukaz, naj ne odplujejo proti vzhodu od Sueza, dokler ne bo drugače ukazano. Približno 15 petrolejskih ladij je privezanih na pomolu v Suezu.

Kitajci so umaknili velik del svojih čet iz Koreje v Mandžurijo?

Na frontah so samo manjši boji

Tokio, 28. junija (Reuter). Neki višji oficir sil združenega poveljstva je izjavil danes, da so Kitajci umaknili velik del svojih sil iz Koreje v Mandžurijo. Sedaj je v Koreji samo tretjina kitajskih sil. Konec aprila so štele kitajske čete okrog 700.000 mož, sedaj pa sodo, da jih je okrog 200.000 do 270.000. Severnokorejske sile imajo 150 tisoč vojakov, vstevši tudi gverilce.

Radijska postaja Fenjang, ki še ni objavila sovjetskega predloga za ustavitve vojne v Koreji, je sporočila sinoči v svoji oddaji, da je korejski na-

rod v najbolj dramatičnem obdobju svoje zgodovine. United Press prenaša poročilo štaba 8. ameriške armade, ki pravi, da je pritisk sovražnika na področju Kumsong, hove popustil, medtem ko na vsem zahodnem in srednjem bojišču ni nikakršnega stika s kitajskimi in severnokorejskimi četami.

Sile združenega poveljstva, ki izvajajo pritisk južno od Kumsonga, so napredovale približno 1 km. Severovzhodno od Hwačona nudijo kitajske in severnokorejske sile precej močan

odpor. Na področju Indžja so začele severnokorejske in kitajske sile obstreljevati z minometi sprednje čete združenega poveljstva.

Na vzhodnem delu bojišča so Ridgwayeve sile zavrnile zaporedne napade kitajskih in severnokorejskih sil. Poveljnik 8. armade general Van Fleet je izjavil danes, da so znamenja, da Kitajci zbirajo svoje enote za napad, vendar po njegovem mnenju niso več sposobni izvesti močnejše napade.

Generalni tajnik OZN je objavil podatke o četah, ki so jih poslale članice Združenih narodov v Korejo. Naslednjih 16 držav je dalo na razpolago svoje oborožene sile: Avstralija, Belgija, Kanada, Kolumbija, Etiopija, Francija, Vel. Britanija, Grčija, Luksemburg, Nova Zelandija, Filipini, Nizozemska, Južna Afrika, Siam, Turčija in ZDA. ZDA po postavile v borbo tri armadne zbornice, eno divizijo mornariške pehote in določeno število pomožnih enot, Filipini 5.000, Siam 4.000, Turčija 4.500, Belgija in Kolumbija po 1000 mož itd. Številčno stanje suhozemskih enot Vel. Britanije, Francije in Nove Zelandije ni navedeno.

Pomorske sile združenega poveljstva sestojijo iz hitre eskadre letalostilk, zaslitnih enot, amfibijskih sil, izvidnic in protipodmorniških enot, ki so jih dale ZDA, dalje iz dveh avstralskih rušilcev, treh kanadskih kontrantrapezov, ene kolumbijske fregate, ene nizozemske kontrantrapezove, dveh novozelandskih fregat in dveh siamskih korvet, dočim je bila francoska topnjača odtegnjena iz operacij.

Letalstvo sestoji iz ene armade taktičnega letalstva, ene bombarske in ene transportne enote, ki so jih poslale ZDA, dalje iz britanskih, avstralskih, kanadskih in južnoafriških letal. Več držav je dalo združenemu poveljstvu na razpolago prevozna letala in ladje, bolnišnice, ladje, poljske bolnišnice in ambulante.

Sporočilo anketnega odbora ameriškega senata

Washington, 28. jun. (Tanjug). Anketni odbor ameriškega senata, ki preiskuje adevo o odstavitvi generala Mac Arthura, je izdal pisno sporočilo, v katerem pravi, da so ZDA enote, ne bi pripravljene, da se uprejo vsaki sil, ki bi lahko ogrozila svetovni mir. Predsednik odbora Russell je rekel, da je bilo to sporočilo objavljeno zato, da se poudari, da ZDA kljub polemiki, ki jo je sprožila odstavitve generala Mac Arthura, niso nenehne ali oslabljene. Po njegovih besedah je to opozorilo namenjeno v prvi vrsti Sovjetski zvezi.

1113 milijonov dolarjev posojil v 5 letih

Washington, 28. jun. (Tanjug). V petih letih svojega delovanja je dala Mednarodna banka različnim državam posojila v skupnem znesku 1113 milijonov dolarjev. Posojila je dobilo 22 izmed 49 držav, ki so članice banke. Največ posojil je bilo namenjeno obnovi in industrijskemu razvoju posameznih držav, in sicer v skupnem znesku približno 400 milijonov dolarjev. Za postavitev električnih central je bilo namenjenih več kot 275 milijonov, za kmetijstvo 89, za namakalna dela oziroma za obrambo pred poplavlami več kot 42 in za nabavo komunikacijskih sredstev več kot 30 milijonov dolarjev. Evropske države so dobile v petih letih za 559.950.000 dolarjev, od tega samo Francija 250 milijonov. Države Latinske Amerike so dobile 268, države v Aziji in na Bliskem vzhodu 126, Avstralija 100, afriške dežele pa 38.500.000 dolarjev.

Koloradski hrošč letos resno ogroža naša krompirišča

Na Tolminkem so našli prvega koloradskega hrošča že pred dvema letoma. Stevilne okužbe so odkrili lani, letos pa je slika na vsem Tolminkem že naravnost porazna. Domalega vse vasi v okraju, zlasti pa še tiste ob Soči, so že v celoti okužene. V Srpenici so našli že nad 100 hroščev, veliko število ličink in jajčec, na Zagi okrog 50, v Bocu pa še več.

Prav gotovo ni tako veliko število hroščev prišlo šele letos v obseke vasi in je tako zalega le posledica preveč malomarnega pregledovanja krompirišč v lanskem letu. Tako je danes tolminski krompir, ki je priznan kot ena najboljših vrst krompirja, že v resni nevarnosti.

Tudi v okraju Ljubljana okolica odkrivajo vsak dan nove okužbe krompirišč in je nevarnost, da letos kolo, radar uniči ogromne površine pridelka krompirja. Že po prvih najdbah

naša krompirišča

v Tolmislju se je dalo ugotoviti, da je akcija za zatiranje tega škodljivca zelo slaba. Kljub temu, da so pravačasno dobili škroplivo, ga niso ob času uporabili. V Brestu je s to stvarjo nekoliko boljše; najbolj pa so se izkazali kmetje v Dobrujah, ki so zatiranje vzeli sami v roke in niso čakali, kdaj jih bo krajevni ljudski odbor na to opozoril. Tudi v Gamelnah redno pregledujejo krompirišča in so samo v nedeljo našli 3 hrošče ter veliko število ličink in jajčec. Nove okužbe so našli tudi v Medvodah, v Dobrovi, Notranjih gorah, Borovni, ci, na Verdu ter v Gorenjem in Dolnjem Logatcu.

V zadnjih dneh pa so odkrili še nove pojave tega škodljivca na Drenovem griču, v Kresnicah, Litlji, Smartnem, Pirmičah in na Igu, kar vse kaže, da je koloradski hrošč zale malone že vsa krompirišča v okraju.

Vladna kriza v Atenah zaradi odkupnih cen za žito

Atene, 28. jun. (Tanjug). Davi je prišlo v Atenah do vladne krize. Vlada ni hotela sprejeti odkupnih cen za žito, ki jih je ponudila ameriška gospodarska komisija v Grčiji. Kakor piše vladno glasilo »Atinaiki«, je predsednik vlade Venizelos izjavil, da bo vlada odstopila, če ne bo mogla doseči

cen, ki bodo zadovoljile grške kmečke pridelovalce.

Grška vlada zahteva 2.600 drahem za oko žita, ameriška gospodarska komisija pa je pripravljena plačati samo 2100 do 2300 drahem, češ da bi inozemsko žito s prevozom do pristanišča Pireja veljalo samo približno 2000 drahem. Zastopniki komisije zagotavljajo poleg tega, da grški kmetje ne bodo imeli škode, ker imajo letos rekordno žetev.

Stališče ameriške gospodarske komisije je vzbudilo med grškimi kmeti nezadovoljstvo, tako da so demonstrirali v Tesaliji. Larisi, Trikali in Soli u ter zahtevali višje odkupne cen. Grško časopisje napoveduje, da bo še več demonstracij, če vprašanje ne bo rešeno hitro in ugodno.

Sovjetiziranje pouka na Češkoslovaškem

Praga, 28. jun. (Tanjug). Centralni komite komunistične partije Češkoslovaške je objavil resolucijo »O dvigu ideološke ravni pouka«, v kateri se zahteva, da se mora vrsta predmetov v nižjih in srednjih šolah poučevati na nov način. Češki in slovaški jezik bodo v prihodnje poučevali na temelju Stalinskega članka »Marksizem in lingvistika«, po dovršeni nižji srednji šoli pa morajo vsi dijaki znati ruščino. Dosedanji način poučevanja zemljepisja je grajan kot preveč buržoazen in kozmopolitski. Odslej morajo učbeniki zemljepisja posvečati po glavnino pozornost podrobnejemu poučevanju Sovjetske zveze. Resolucija tudi odreja, da se mora pri poučevanju zgodovine posvetiti posebno pozornost razkrinkavanju Masaryka in Beneša kot reakcionarja.

Naša delegacija obiskala britanski festival

London, 28. jun. (Tanjug). Danes so predsednik izvršilnega odbora ljudske odbora Beograda Djurica Jokić, predsednik mestnega odbora Zagreba Rukavina in podpredsednik izvršilnega odbora ljudskega odbora Beograda Grga Jovanović skupaj s predstavniki 20 držav obiskali britanski festival. Glavni direktor britanskega festivala je sprejel inozemske predstavnike in jim razkazal središče festivala na južni obali Temze v Londonu.

Komisija za likvidacijo japonskih trustov ukinjena

Tokio, 28. jun. (Reuter). Okupacijske oblasti na Japonskem so odobrile ukinitve likvidacijske komisije, katere naloga je bila, da nadzoruje razpuščanje japonskih trustov. Komisija je po uradnem mnenju izpolnila to nalogo; likvidirala je 83 in reorganizirala 18 podjetij, o katerih so menili, da imajo preveliko gospodarsko moč.

Hkrati so bile ukinjene omejitve, ki so posegale v poslovno delavnost 53 članov velikih japonskih družin-predstavnikov finančnega kapitala, pod katerih nadzorstvom so bili predvojni trusti.

KAKRŠEN MOŽ, TAKŠNA BESEDA

Pred dnevi nam je prišla v roke aprilska številka »Illustrazione Italiana« v njej je Italo Pietra napisal članek »Molk o Trstu ni na mestu«, v katerem uvodoma ugotavlja, da je nemogoče razumeti današnji položaj Trsta, ne da bi pogledali nekoliko nazaj v dobo, ki je pripeljala do sedanjega stanja. Ker pa verjetno sam ni ujal prevzeti odgovornosti za navajanje »zgodovinskih dejstev«, se je poslužil pripovedovanja nekega tržaškega zdravnika — Italijana, ki je bil med vojno v diviziji »Julia« v Rusiji. V gostinji v Miljah mu je zdravnik pripovedoval, da se je za Trst pričelo gorje l. 1943, ko so ga zasedli Nemci in ustanovili »Adriatisches Küstenland«. Mesto je ostalo osamljeno in golo med oboroženimi Slovani in Nemci. Kaj naj torej Italijani? Nekaj se jih je pridruživlo Nemcem, dva moža pa sta se žrtvovala in se spustila v nevarnost, da bi omilila gorje okupacije; sprejela sta mesto župana in prefekta. Mož je nadaljeval, da je bilo življenje za italijanske partizane v teh krajih silno težko, da so Nemci v Trstu lovili samo italijanske ilegalce itd., skratka hotel je povedati, da Italijani niso imeli druge izbire kot sodelovanja z Nemci ali pa oportunistično toliko priljubljeno čakanje. In tako so čakali do 30. aprila 1945, ko je — seveda po pripovedovanju italijanskega zdravnika — CLN (Comitato Liberazione Nazionale — Italijanski narodno-osvobodilni odbor) »osvobodil« mesto od enega do drugega konca, prevzel vsi oblasti in po radiu zanikal poročila

londonskega radija, da so mesto osvobodile Titove sile. CLN pa ni izvršil drugega dela svoje naloge, namreč ni zadržal prodiranja Slovanov do prihodnje Angla-američanov, kajti že 1. maja so prišli Slovani v mesto. »Borba se je nadaljevala, do drugega dne, ko so prišli Novozelandski in so padle zadnje nemške utrdbe. Slovani so tedaj izkoristili dejstvo, da Novozelandski niso formalno prevzeli uprave mesta in so sami zasedli javne zgradbe ter vrgli CLN iz prefekture.« Po pripovedovanju italijanskega zdravnika delo opravili CLN in Novozelandski. Slovani pa so samo prišli v mesto in zasedli javne zgradbe. Čudno je le, kako in zakaj je pri tem prihodu v mesto padlo okrog 8000 jugoslovanskih borcev in da so Novozelandski prišli v mesto šele tedaj, ko so bila že zaključena pogajanja za vdajo glavne nemške postojanke na gradu Sv. Justa.

Pripovedovanje italijanskega zdravnika pa se ne ujema niti s pisanjem nekaterih najnovejših italijanskih priložnostnih »zgodovinarjev«. V »Momenti di Trieste« piše Pagnacco, »med tem ko so sedaj jugoslovanske vojske sile že v Krasu, Anglosasi kot nalašč le polagoma lezejo. Mnogi se tudi sprašujejo, kaj dela tržaški CLN, v katerega so upali, da bo kos ali vsaj nevtraliziral Titove čete.« Quarantotti Gambini pa piše: »Nemci streljajo proti Slovanom, ki pritiskajo v mesto. CLN skuša zavreti prodiranje Slovanov.« Poročila »istih dni pa povedo, da so oddelek »Delavske enotnosti«, ki je sodelovala z jugoslovansko

armado, že v noč 28. aprila razorožili velike skupine nemških vojakov in članov CLN, ki so sodelovali z Nemci.

O današnjem položaju Trsta je Italo Pietra govoril s predstavnikom Fronte za neodvisnost Sporerjem in s komunističnim voditeljem Vidaliem. Vidali je vprašal, zakaj njegova stran ne zahteva priključitve Trsta k Italiji. Odgovor je bil zelo zanimiv: »Zahtevati preveč, pomeni odbirati sedanje stanje. Bolje je, najprej sprostiti položaj in potem se bo videlo.« Bolj jasno menda ni mogel povedati, da se v osnovi strinja s priključitvijo Trsta k Italiji, ne strinja se pa s taktiko nacionalističnih grogov. Tudi Italo Pietra verjetno ni pričakoval boljše odgovora.

Po vseh teh razgovorih, katerih »alajtmotiv« je bila »slovanska nevarnost«, ki kot Damoklejev meč visi nad Trstom, je Italo Pietra prišel do sklepa, da je podaljševanje sedanjega položaja v korist samo Jugoslaviji. Zato je »škodljivo« ne samo za Italijane, ampak tudi za stvar pravice, če se o Trstu premalo govori in se njegovi problemi in pravice postavljajo skoraj v senco.

O Trstu se je v zadnjem času govorilo in pisalo več kot preveč, vsaj na tak način, kakor o njem govori Italo Pietra, nihče od vseh teh ljudi pa ni govoril o Trstu zato, ker bi mestu in njegovim prebivalcem iskreno želel koristiti. Kakršen je mož, takšna je pač beseda.

A. S.

Ob vstaji okoli Šmarne gore in Rašice

Povzetek in drobni iz pripovedovanj in skromno obdelane kronike o začetkih partizanstva na Rašici tudi osvetljujejo vstajo in boje pred desetimi leti.

PRVA ISKRA, KI JO JE UKRESAL PARTIZAN MIHA NOVAK

Prvi, ki so se odzvali klicu Partije na oboroženo vstajo, so se začeli zbirati. Tudi v hribu nad Rašico so si našli mesto. Prihajali so od več strani. Bili so Gamljanci, Šmarčani, Skaručani, nadalje iz Tacna, Pirmič in Crnuč. Bilo jih je vseh okoli 40. Njihov komandir je bil Stane Kosce, ki mu je Partija poverila to nalogo. Komunist je bil že pred zlomom stare Jugoslavije, tokrat pa je bil tudi član rajonskega komiteja v Tacnu. Pravijo, da je bil silno borben, neustrašen in neugnan, saj je Nemcem ušel iz rok na ta način, da je skočil iz prvega nadstropja župnišča v Smartnem, nakar je pobegnil na Rašico k svoji skupini.

Tr prve borbe je odgajala partiska organizacija, katere središče je bilo v Tacnu. Ze v stari Jugoslaviji je bil tukaj rajonski komite petih članov s sekretarjem Očkom. Iz omenjenega žarišča so šle niti na vse strani tega področja in v tovarne.

začetku-organizirane vstaje na Slovenskem.

17. julija 1941. leta je organizacija sklenila, da se kaznuje izdajalec, ki je hlapčeval Nemcem na žandarmerijski postaji v Smartnem pod Šmarno goro. Ta je bil že 22. junija v spremstvu nemških žandarjev pri aretaciji več komunistov s tega področja. Tudi pozneje je ves čas opazoval hiše. Iz katerih so odšli k partizanom, in je sodeloval pri aretaciji.

22. julija ga je trojka, v kateri sta bila Miha Novak in Mirko Knapčič, po čakala v zasedi med Smartnim in Tacnom. Pripeljal se je nekoliko pred 8. uro jutraj v družbi nekega sopot-

Miha Novak, ki je 22. julija 1941 oddal v Smartnem pod Šmarno goro prvi partizanski strel

nika. Izdajalec je bil zadet od prvega strela partizana Mihe Novaka, ki je tako ukresal prvo iskro v mogočem plamenu vstaje.

SLEDILE SO STEVILNE OBOROŽENE AKCIJE

Drzni prvi partizani so hodili celo podnevi skozi vasi, napadali so avtomobile, podirali telefonske drogeve in napeljave. Nemške napise so metali v Savo ali pa na ogenj; razbijali so, kar je bilo nemškega.

Med prve akcije v tem področju sodi požig žita na posevstvih, ki so jih Kočevarji prevzeli po izpraznjenih župniščih. Tako se je v mesecu juliju kmalu po četvi pšenice slišalo, da so v Vodicah ponoči omlatili poln župniški kozolec pšenice na gospodarstvu, ki so ga prevzeli Nemci. Partizanska četa, ki je bila ta čas že okrog Rašice, je pšenico zažgala.

Nemške obveščevalne naprave niso imele miru pred partizani. Telefonsko omrežje v področju rašičke čete je bila presekano in drogovni porušen noč za nočjo, včasih tudi na več krajih. Neke julijske noči je odšlo na delo dvanajst partizanov, da bi podirali telefonske drogeve med Crnučami in Trzinom. Oboroženo so bili s puškami, poleg pa so imeli še žago, sekuro in klešče za rezanje žice. Vodil jih je Mile Spacapan. Postavili so straže na obeh koncih, vmes so pa delali. Ker jim je nagajala slaba žaga, so jih začeli sekati kar s sekuro. Odmevalo je daleč naokrog. Tudi nemški žandarji so jih baje slišali, a se niso upali blizu. Potem ko so partizani posekali osem drogov, pobrali čete in razbili izselorje,

so se brez motenj vrnili v taborišče. Kasneje v začetku avgusta je bil prav tako ustreljen med Crnučami in Trzinom iz zasede izdajalec Majhnič. Gestapovci so naganjali ljudi k pogrebu, pa se niso odzvali, ker jim je bilo pojasnjeno njegovo škodljivo delo. Ko so v času teh prvih akcij čakali partizani med Šmarno goro in Smlednikom nemški avtomobil, se je pripeljal v njihovo zasedo baron Lazarini iz Smlednika, zagrižen pripadnik nemškega nacizma. Partizani so streljali na avtomobil in po naključju zadeli Lazarinijevo ženo.

Nemci so zaradi tega izvajali represalije in obesili na mestu nekaj talcev, ki so jih naslednjega dne pripeljali iz zaporov. Ljudje so potem ponoči krasili njihove grobove ob cesti.

Po tem dogodku je odšel partizanski »Juršani« vodo na delo v drugo smer. Med Skaručno, Repnjami in Vodicami so napravili zasedo. Niso dolgo čakali, ko je pridrvel osební avto, poln gestapovskih oficirjev. V partizanski rokar je spregovorila »zbrojevka«. Avto je bil ustavljen, iz hladilnika je curjela voda; dva gestapovca sta ostala negetbna v avtomobilu, ostali pa so jo ubrali v kotel. Ker je bilo to za začetku Repen, so se pomešali v vasi med hiše in ljudi, da jim partizani ne bi mogli do živega.

V teh akcijah je prišel na vrsto tudi nemški avto, ki so ga rabili za po-pravljanje telefonskih napeljav. V samem Tacnu so šmarogorski partizani zažgali ta avto pred hotelom »Sava« kar podnevi. Nadalje so požiknili miniranje proge med Mednom in Vižmar-

Stane K. sec, komandir rašičke čete ob vstaji 1941

ji ter miniranje mostu v Spodnjih Gamljnah, kar pa se ni posrečilo.

Ta in še druge prve akcije, ki žive v spominu redkih preživelih borcev, so dale Nemcem misliti. Pristiljeni so bili, da so spravili na noge velike sile. Nekoč so se v avgustu namenili na Šmarno goro. Zvozili so skupaj množico vojske. Na Šmarni gori so dobili le prazno partizansko kuhinjo. Partizani so bili skrbi v njihovi neposredni bližini, a se niso spopadli zaradi velike premoči. Ker Nemci že niso mogli drugega, so pod kamen ognjišča vtaknili bombo. Ko so se partizani vrnili in začeli kuhati, je zasumelo. Prishebnost in hitrost komandirja, ki je razgrebel žerjavico in vrzel granato daleč stran, je rešila prisotne.

Poslednja skupina v zbirki so »Satire in epigrame«, ki obravnavajo predvsem literarna vprašanja in pesnikov odnoš do njih. »Dve govorici« sta novodobna »Nova pisarija«. Za Borove epigrame bi človek rekel, da imajo šibko ozadje in preneznatne cilje.

Veliki so Borovi napori za obvladovanje mojstrstva pesniške besede.

»Zdaj, ko sonce mu v zenitu slije« vnovi razširja repertoar svojih oblik. Iščo snovi ustrezajočo podobo in zelo tehta rabo izraza. Njegov novi stih je olajšan, tenkočutnejši od prejšnjih in melodičen. Nagmenjeje k aforističnosti, ne stoji se še stopnjevalo, recimo: »Sin je tvoj izgubil oči zato, da narod bi spregledal.« »Kdor okna svoje duše pozapre, sveta, ki ga ne vidi, naj ne sodi;« »saj takih tožnih viš nauči le sreča te, ko jo zgubiš;« »Kdor zares je življen, ne umre;« »Kdor kliče mir v srce, ta kliče smrt;« »Kdaj sonce vstane tam, kjer gre v zatón?« Močan razvoj je doživela v desetih letih Borova beseda. Jezik je tišji, rekel bi razsvetljen, navadna beseda ima večji zven, toda z njimi se čisto družijo izbranke; strele so v krni se zapodijo; z ostentia vihra vse, kar živo je; bučiš prek streh in prek verej; po dnjačah rjove; izvir vrvoji; vahniti ob tla; drče se pretikajo čez strmine; Voglajna je vrvrala. Zelo rad ima Bor zbirne samostalnike, n. pr. grebenje, goščavje, travje. Tudi Matej Bor se je predal omamnemu iskanju alkimije besede, kakor je imenoval to Rimbeaud, ki je tako značilno za moderno poezijo.

F. Petrá

Roke proč od šmarske zadruge

Kmečko delovno združbo v Smarju. Sapo pozna pac ogromna večina naših ljudi. Dobro vodstvo, razmeroma visoko razvita socialistična zavest pri zadrugah, dobra organizacija dela in iz vsega tega izvirajoči uspehi so bili tisto, mimo česar ni mogel nihče molčati. Se najmanj pa naše dnevno časopisje. Že pred dvema letoma so arondirali svojo zemljo in nakupili od takrat do danes številne stroje, da bi bilo delo čim lažje ter donosnejše. Obnovljeni, razširjeni in na novo zgrajeni goveji in konjski hlevi, silosi ter nabava raznega orodja so zadnja leta zelo povečali združno imovino. Tudi zadrugi sami so se ta leta dobro opomogli. Več si jih je popolnoma obnovilo hise, nekateri so si postavili celo nove kozoletne itd. Vse to vedo in čutijo najbolje sami zadrugniki.

Prav ti uspehi, ki so utrdili šmarsko združbo kakor malokatero v Sloveniji, so očitno vzrok pojavom, o katerih ne moremo več molčati. Nekateri člani zadruge iz vrst nekdanjih velikih kmetov, ki že ob vstopu v združbo verjetno niso imeli poštenih namenov, so po izidu uredbe o odpravi obvezne oddaje nekaterih pridelkov mislili, da je prišel njihov čas. To uredbo so si namreč vzeli za izhod. Še skrajno pokvarjene in sovražne propagande proti svoji lastni združbi in proti združništvu sploh. V Smarju in okolici so slišali novice, da bo vsak čas prav v Beogradu izšla uredba o razpustu kmečkih delovnih združb. Govorili so in še danes govorijo, da naša oblast delovnih združb tako ne sme več podpirati in to iz raznih političnih razlogov ter zaradi pomoči, ki jo prejema naša država iz inozemstva. Vsi dosedanjí uspehi naših

delovnih združb so tem ljudem neupel poskušali za uvedbo socialističnega, je produktivnejše načina kmetovanja. Svoje sovražne propagandistične napade so usmerili tudi na predsednika zadruge. Ko se je le-ta pred nekaj časa pripravil, da gre na bolniški dopust (k sreči to po naknadnem zdravniškem pregledu sedaj ni potrebno), so ljudem zaupno govorili, da je že tudi predsednik obupal nad združbo in da je ta nameravani dopust uvoz v njeno likvidacijo. Kmalu so šli se dlje. Zadrugnike so začeli nagovarjati, naj izstopijo iz zadruge, češ da je naša obstoječa družbena ureditev na zelo trilih nogah in da postaja članstvo v združbi že kar nevarno; blizu da je čas, ko se bo vrnila stara oblast.

S takim rovarjenjem sta začela nekdanja velika kmeta Jakob Bozja iz Podgorice št. 8 in Franc Groznik iz Velikega Vrha. Bozja je dal celo izstopno izjavo. Na Groznika je so, vrazna propaganda že tako vplivala, da bi bil kmalu na svojo pest zase preoral združno deteljo. Potokar, upokojeni železnikar in bivši lastnik 6.000 zemlje, je celo že začel pospravljati združne pridelke kar na svoje.

Svoje razdiralno delo so zastavili bivši šmarski velmožeci tako dobro, da so potegnili vanj celo dva tri zadrugnike iz vrst nekdanjih malih kmetov. Ignacia Omahina iz Sapa šmarski velikaš svojčas se poznali niso, da nes pa ga vidijo zelo radi v svoji reakcijski družbi. Sedaj, ko se je v združbi dobila opomogel, je pod vplivom te družbe prišel kar čez noč na misel, da bi tudi on lahko silno obogatel, če mu le ne bi bil na poti ti nesrečni socializem itd.

LJUBLJANSKI DNEVNIK

se bo imenoval novi list, ki ima ime bilo spremenjeno na Ljubljanski dnevnik. Se danes in jutri se lahko naročite na »LJUBLJANSKI DNEVNIK«, da boste prejeli že prvo številko. Naročila pošiljate na naslov: Ljubljanski dnevnik, Ljubljana, poštni predal 29.

Kaj mislijo Ribničani o svojih cestah, vodovodu in podobnih zadevah?

Ribnica in vsa njena okolica je med vojno preživljala burna leta. Za koga se je trg in velika večina vasi odločila, je bilo kmalu spoznati po njegovi uspešnosti. Lastniki so bili prisiljeni misliti na obnovo. Ni pa na mestu, da se sledovi vojne po šestih letih svobode še vedno poznajo tam, kjer bi ni nikakor ne bilo treba. Vsa okolica je v glavnem že davno obnovljena, vasi se ponajša z lepimi, svetlimi hišami, katerih nrove, rdeče strehe se svetlikajo med drevesjem po dolini. Trg pa je še danes kakor kup nesreče. Saj ne rečemo: nekaj novih hiš je zraslo v spodnjem delu trga, ki je bil najbolj porušen. Lastniki so bili prisiljeni misliti na obnovo, če niso hoteli ostati gosti pod tujimi strehami. Tam pa, kjer je streha sicer ostala nad glavo, se še danes režejo kakor v posmeh od kroglj prizidek stene trških hiš in le malo zabita kmetka. Po šestih letih ni nujno, da je temu tako. To velja za številne hise sredi samega trga, posebno pa še za tih pred vojno sezidano stanovanjsko zgradbo Polonice, ki je bila najprej hiša, kasneje pa je postala hiša zidarskih odvod. Da bi jih postavili zidanjem. V središču lesne industrije bi tega pa ne smeli govoriti. Zanimaja nas tudi, v čigav spomin stoji požarna hiša nasproti Krajevemu ljudskemu odboru. V Ribnici seveda ni stanovanjskega in zato tudi lahko še dolgo tako stoji in tudi razpada.

Poglavje zase so tudi ribniške ceste. Težki kamioni, ki prevažajo les, opeko in drugo gradivo, zlasti pa še les, so ceste tako zdelali, da jim kmalu ne bo več znanosti. Med vojnimi so bile ceste v ribniški okolici v zelo slabem stanju. Razumljivo je, da ni imeli kake skrbi za njih. Zlastno pa je, da so zanemarjene še danes, in še kako. Mar res ni nikogar, ki bi se jih komec usmislil? Včasih so podjetja, katerih vozila so ceste najbolj poškodovale, redno pla-

bi začeli izhajati v ponedeljek 2. julija, mnoge naknadne nasvete in predloge. Se danes in jutri se lahko naročite na »LJUBLJANSKI DNEVNIK«, da boste prejeli že prvo številko. Naročila pošiljate na naslov: Ljubljanski dnevnik, Ljubljana, poštni predal 29.

čevala dolgovito prispevek za vzdrževanje in popravilo. Mnogo so jih vzdrževali tudi sama. Pozimi, spomladi in jeseni bi danes človek skoraj lahko našel kolni vozil po redkem mastnem blatu, ki sega malone do členov in po lužah, ki se zbirajo po cestah in prelivajo druga v druga. Poteti pa se po trgu dvigajo za vozili oblaki prahu, ki zdravju škodijo. Priznava pač ne prinašajo, keristi. To velja zlasti za cestno na Miki, ki so se jo nekdo že lotili popravljati, a ne popravili. Mojstrsko so jo nasuili s sila pripravnimi kamni (ne z gramozom), da se danes dobiš morskobolezen, če se pelješ po njej s kakršnimkoli vozilom. Tei cesti so tudi druge v bližnjem sorodstvu.

Ribniški vodovod zasluži posebno poglavje. Vodo skrbno zapirajo in priteče samo zjutraj. Kdor je tiste ure zamuja, mora jemati. Čevlji pač ne morejo končati v krajih in kaj naj Ribničani storijo, če le-teh ni nikjer dobiti. Prav na uho jim morajo nekateri povedati: v zemlji, kjer leži star vodovodni vod prota Javcu, je nečisto še dobrih, uporabljenih vodovodnih cev, ki ležijo mrtve in brez harka. Morda bi jih pa le koristno uporabili za popravilo vodovoda? To in še marsikaj naj bi enkrat preselili »občinski možje« — krajevni ljudski odbor in njegov predsednik Ambrožič. Eno pa drži: Kočevarji so jih že pred preložitvijo v skrbi za svoje mesto, čeprav je bilo mnogo bolj porušeno od Ribnice. Posebno pa jih prekašajo v zadnjem času. Nečisto hiš so že popravili, prebelili in še belijo in kar je glavno, slabih cest so se naveličali in zdaj tiakujejo glavno cesto skozi mesto. Vsi nekateri Seveda bi se Ribničani tiakovane ceste tudi ne branili. Kar nečisto pa razumeti, da ni mogoče zahtevati tiakovati kar čez noč, pač pa da zahteva to delo resnih priprav. Treba je urediti vodovod, pripraviti gradivo, posesti, kamen in kocke. Za kocke bi jih še Kočevarji odstopili, saj jih imajo dovolj, če bi videli, da so se resno lotili potrebnih priprav. Koliko časa bo Ribničanom njihov trg še ostal »glas vpijočega v puščavi« — vs.

Dobro podporo prejema hujskači in omahljivci pri sušenju malomeščanskih sorodnikov in znancih v Ljubljani (tudi odvetiki so med njimi). Kadar jim pridejo zadrugniki na obisk, jih pitajo ti ljudje z najbolj neverjetnimi racami in jim svetujejo, naj skrivajo inventar, naj ne izpolnujejo sklepov se, naj gnolijo samo svoje njive itd. V svoji avistoki uestnosti trdijo celo to, da bo zemlja za radi traktorske obdelave v nekaj letih tako stlačena, da je sploh ne bo več mogoče obdelovati.

Vse to se je zbralo zadnji čas okrog šmarske zadruge; vsekakor dovolj, da je bilo treba zapisati. Že zato, da po magamo ogromni večini poštenih zadrugnikov, razbiti razbižaje zadruge. Ti razbižaji naj vedo, da se jim še tako zahrbtno in prikrito rovarjenje ne bo obneslo. Pošteni zadrugniki bodo svojo združbo branili z vsemi močmi in vrnili sovražnikom v lastnih vrstah ali izven zadruge z enako mero, kakor bodo oni merili. Prav je, da jim zato še danes povemo: S svojo sovražno propagando in zahrbtnim razbižanjem doživite lahko samo to, da si razbižate svoje, tako malovredne glave; kakor so si jih pri nas doslej že razbili vsi, ki so imeli take ali podobne, našemu ljudstvu in državi škodljive namene.

fr.

V Sloveniji bo to poletje letovalo nad 30.000 otrok

V Sloveniji bo to poletje letovalo nad trideset tisoč otrok, s čimer je dosežena številka preteklega leta, čeprav so izdatki v poletnih kolonijah narasli v primeru z lanskimi za tisoč dinarjev na otroka. Otroci bodo nastanjeni v 33 glavnih letoviških svetov za kulturo in prosveto ter v številnih okrajnih kolonijah. Tudi letos bo prišlo v te kolonije mnogo otrok iz Trsta, Slovenske Koroške, jugoslovanske zone Trsta in iz vojvodin. V prvi izmenjavi bo nad 600 otrok iz Trsta in 120 otrok iz Slovenske Koroške. V to izmenjavo bo prišla tudi skupina otrok iz Furlanije.

V Senovem bodo dobili dvorano za kino

V Senovem so začeli pripravljati graditev dvorane za kino. Domačini so si edini, da je kino v Senovem potreben, zato so tudi objavili pomoč in prostovoljno delo.

Dvorana bo stala na lepem, ravnem prostoru na sredini mesta. Priznanje zahteva uprava rudnika, ki je odstopila potrebno zemljišče.

Park, ki ni park

Ze dvakrat sem bil na obisku v Ljubljani splošni bolnišnici. Ob tej priložnosti sem si ogledal park, oziroma bolj rečeno »dvorišče«. Opazil sem, da ni netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Podjetje Litostroj bo letos prvič nastopilo na inozemskem trgu

V Titovih zavodih »Litostroj« so v proizvodnji turbinskih naprav in drugih strojev dosegli že tako stopnjo razvoja, da lahko nastopajo s svojimi izdelki tudi v inozemstvu. Na letošnjem turškem velesejmu, ki bo meseca avgusta v Smirni, bo podjetje »Litostroj« razstavilo nekaj svojih izdelkov. To ne bo reprezentativna razstava, marveč razstava, ki bo imela izključno komercialni značaj. Litostrojci bodo v Smirni razstavili eno izmed špiralnih turbin, ki so jo izdelali za hidrocentralo Zavrele pri Dubrovniku, nadalje rotor Francosove turbine, izdelan za hidrocentralo Moste, razen tega hidravlično loputo za zapiranje vode v tlačnem rovu in 5 podobnih loput na ročni pogon, naposled pa še propelerko vodno črpalko v sestavljenem in razstavljenu stanju. Svojo razstavo na velesejmu v Smirni bodo opremili s številnimi fotografijami naših hidrocentral, ki že obratujejo s turbinami Litostroja. Namen razstave je, vzpostaviti neposredni stik z interesi v inozemstvu, ki jim »Litostroj« lahko dobavi turbinske naprave in druge izdelke po specialnih konstrukcijah.

Potujoči protituberkulozni dispanzer

V mariborskih železniških delavnicah bodo do konca meseca preuredili dva potniška vagona v moderno rentgensko ordinacijo, ki bo kot protituberkulozni dispanzer obiskala vse industrijske in rudarske kraje v državi. Vagoni bosta najmodernejše urejena, tako da bo v prvem vagonu slabinca, pisarna, soba za rentgensko slikanje, kabinet za razvijanje filmov, spalnica in umivalnica, v drugem vagonu pa spalnica za osem ljudi, kuhinja in jedilnica.

»Snaga« skrbi za nesnago

Nekoga dne je stanovanke na Tyrševi cesti »Snaga« prebrala »Snaga«, da so spremenili dneve pobiranja smeti, in sicer v torek in petek. Pobirali bodo z avtom, kar naj bi bilo mnogo bolj higienično in hitro. Kakor prej so stanovanke postavljali zabojne smeti za pred vrata, zjutraj pa seveda vrata zapirali. Na žalost, če čakati smetarja tudi do 13. in celo 15. ure. Na soncu se ostanki parijo po več ur ter raznašajo okrog sebe neznosen smrad. Mimoidočega obkolijo muhe, ki imajo v smeteh pravo leglo. Poleg tega se v zabojih nabirajo odpadki, ki jih ne morejo smetarji vzeti. Morda manjka prevoznih sredstev ali delavcev, vendar bi se tudi to dalo urediti. Podjetje »Snaga« naj obvesti stanovanke za določeno uro in ti bodo rade prišle pri smeti pred hišo tudi po pol dne.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Nove knjige in revije

Prejeli smo: Svetko Lapajne, Tabela za dimenzioniranje pravokotnih prerezov iz ojačane betona. Založila Državna založba Slovenije. Ljubljana 1950. 11 str. + pril.

Ubrali smo pravilno pot

predčasno raznesel po vseh vaseh vest o veliki vaji pripadnikov protituberkulozne zaštite.

V kateri sta sodelovala dva sestrskata predvojska vzgoje, vsak po 120 fantov, nadalje pet krajevnih odborov Protituberkulozne zaštite, absolutne vse tečajev, bolničarke Rdečega križa, štiri gasilske čete, okoli 100 solarjev in traktoristi z dvema traktorjema, je popolnoma nepopolna. Se več, dokazati je, če je možno organizirati tudi širokopolno akcijo z lastnimi sredstvi. Saj so fantje sami izdelali celo smodnik, sami prevajali težke možnarje itd. Ugotovili pa smo tudi napake. Dali smo sicer po uradni poti, vendar smo spoznali, da mora biti vodstvo v enih rokah.

Naša vaje je prebila led. Ostale nas posnemajo! Priljubljeni gasilske čete, možnarje predvsem mladino, pa tudi žene in stariše gasilcev, organizirajo tečajne hišne protituberkulozne zaštite, sodelujejo s predvojsko vzgojo in z vsemi organizacijami na vasi, pa boste videli, da uspeh ne bo izostal.

SOŠTVO

Ruše pri Mariboru, razpisuje natečaj za sprevem učencev in učenc v prvi petletni inženjski šoli za kemolaborantsko stroko — za šolsko leto 1951-52. Solanje traja tri leta. Po končanem šolanju polagajo učenci kemične stroke izpit iz kemije stroke. Rušaji se izobražujejo v oči solanja v strokovne kemije laboratorije. Po končanem šolanju in primeri praktični imajo možnost napredovanja v visokoškolske inženjske laboratorije, poslovoje, vodje oddelkov in naprej v srednjeinženjski kader v kemični stroki.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

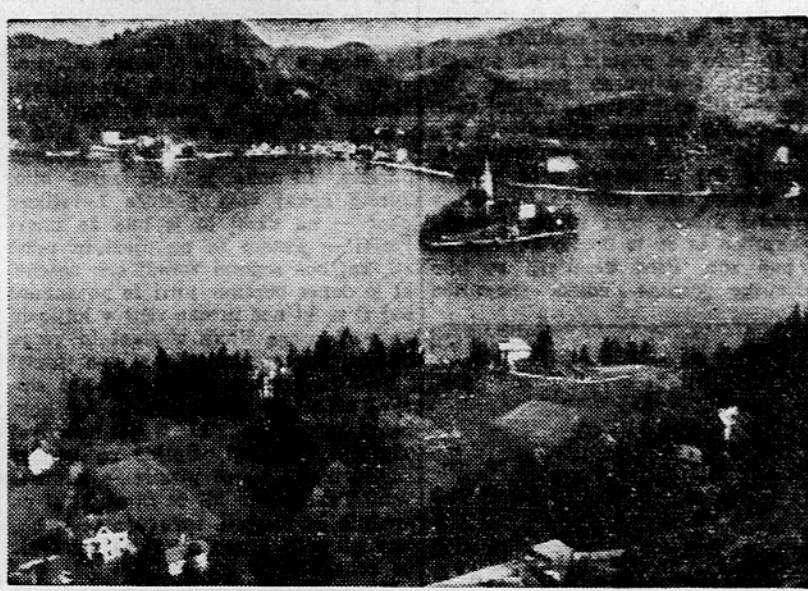
Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Se nekaj tate stanovanke na Tyrševi cesti. Nedokovani pas ceste povzroča ob velikem prometu mnogo prahu. Na mnogih sestankih so že predlagali, naj bi netakovan del ceste asfaltni ali tlakovati, a je ostalo samo pri predlogi. Tudi pločniki so v zelo slabem stanju in bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Na Bledu so pred glavno sezono obnovili in uredili najzvarnejše turistične objekte

Pred otvoritvijo glavne turistične sezone so bila na Bledu končana dela pri obnovi in olepšanju našega najbolj obiskanega letoviškega središča. Že prejšnja leta so Bled postopno asposabljali in preurejali, da bi letovišarji lahko čim ugodneje preživeli svoj letni odih in da obenem zavarujejo lepoto kraja. Na povečanje zmogljivosti hotelov in gostinskih obratov prejšnja leta se ni bilo moglo misliti, čeprav je bilo letošnje leto dviž socialistične sektorja. Medtem, ko so lani ob tem času zasebni prodajalci gospodarili na trgu in dolocili zelenjavi sadju masti in drugim živilom samovoljne cene, jih letos cenamni krepko bje socialistični sektor. Tako dandaj prodaja v turističnem sektorju 51% vseh vrtnin, 54% sadja in 71% vseh količin masti.

Od vseh količin mleka, ki ga pripeljejo vsak dan na mariborski trg, je 96% od socialističnega sektorja. Tako prodaja v turističnem sektorju 51% vseh vrtnin, 54% sadja in 71% vseh količin masti.

Porušene literarne gostilne

Siloviti velikončni potres leta 1895 je porušil mnogo ljubljanskih hiš, deloma pa jih je tako omajal in zrušil, da so jih morali posestniki porušiti. In tako so postale žrtve potresa tudi razne ljubljanske gostilne, kjer so se shajali naši takratni odlični možje, slovenski pesniki, pisatelji in politiki. Obiskovalci niso elegantnih restavracij, saj jih v oni dobi ni bilo prav mnogo, tem rajši so zahajali v preproste krčme, kjer so točili prist, no kapljico in se je dobilo kaj dobrega pod zob. Pred desetletji so bile meščanske gostilne edina shajališča

Kavarna »Valvazor« v nekdanji Spitalski ulici, sedaj Stritarjevi ulici

naših prednikov, sinov Muz in takratnih političnih slovenskih voditeljev, ki so bili pa tudi kaj dobri poznavalci in prijatelji pristnega trinitnega soka. Domači zgodovinarji, prof. Iv. Vrhov, vec, Staroslav — Iv. Vrhovnik, naš odlični slovenski zgodovinar Fr. Levč, in Proteus (Fr. Govekar) so nam ohranili marsikatero zanimivost nekdanjih »literarnih beznik«, izmed katerih je bilo mnogo pred okroglo petdesetimi leti porušenih.

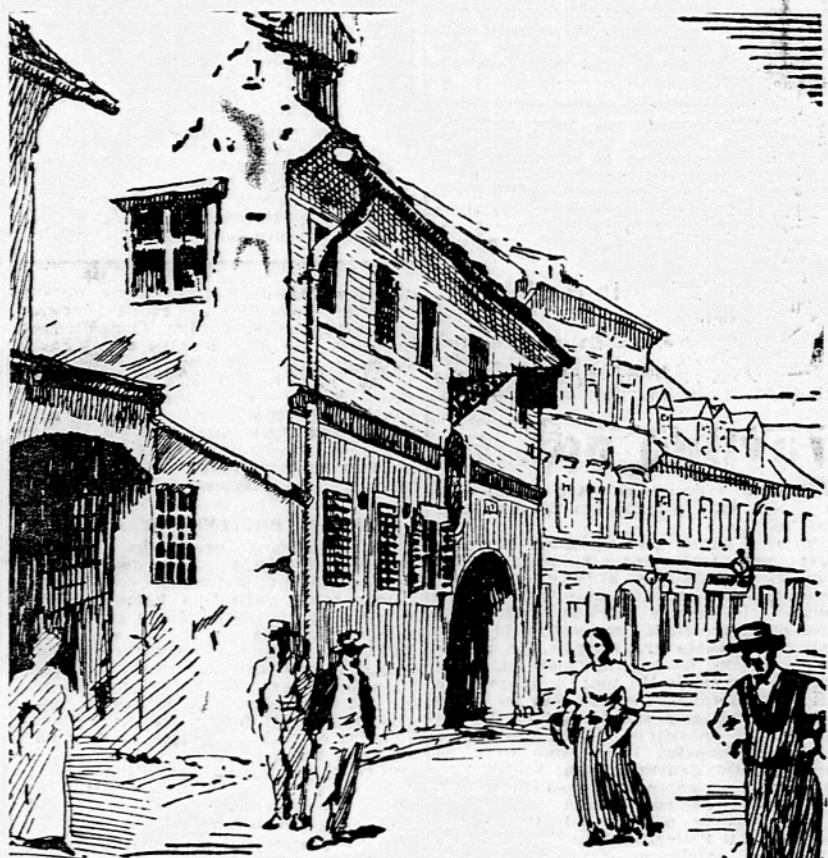
V nekdanji Spitalski, sedaj Stritarjevi ulici, je bila v takratni Permetovi, pozneje Rahnharjevi hiši, gostilna, narodni hlev imenovana. Hiša je bila zelo stara in je izvirala prvotna stavba baje iz druge polovice 16. stoletja. Permeti so imeli tukaj gostilno in pekarijo že v 18. stoletju, iz mrade, ozke veže so bila na desni vrata v nizko podgolasto poltemno sobo. V tem »narodnem hlevu« so se shajali v drugi polovici 19. stoletja naši takratni najboljši pesniki in pisatelji. Središče družbe je zavzemal vedno Fr. Levstik, prihajali so tja tudi Jurčič, Erjavec, dr. Valentin Zarnik, Fr. Levč, prof. Trufek, pa tudi deželni tajnik Pfeifer, prvi slovenski ljubljanski župan Grasselli, mladinski pisatelj, učitelj Praprotnik in še več drugih. Jezikoslovne in slovstvene debate je vodil navadno Levstik, ki je bil os vse družbe. S svojimi znanzi in gostilniškimi tovariši je ravnal, kakršne volje je pač bil. Včasih ga je bila sama ljubeznivost in je bila družba od njegove izredne duhovitosti kar očarana. Tu je Levstik dajal svoje jezikovna navodila. Toda gorje, kadar je bil veliki gromovnik slabe volje! Njegov duhoviti, a neusmiljeni sarkazem se je brezobzirno sprostil nad tistim, ki mu je prvi prišel v pest. Navadno je bil taka uboga žrtev prijatelj in urednik »Slovenskega naroda« Josip Jurčič. Nekaj takih primerov nam je ohranil Fr. Levč (Cf. LZ VIII).

Nekdo je nahučil Levstiku Jurčiča pri Permetu: »No, kdaj boš že jenjal s »Slovenskim narodom« germanizirati naš narod? Kaj se ni dovolj pomemčen, da ste ga začeli še s slovenskimi listi nemčiti? Ti si zdaj največji germanizator na Kranjskem! Nemški mišlj, slovenski pišeč.« — In vsula se je na Jurčiča dolga vrsta germanizmov, ki jih je Levstik nabral iz »Slovenskega naroda«. Jurčič je bil potrpežljivo poslušal ali pa ga je zavrnil: »Kaj ti veš, kako se piše in ureja dnevnik, kateremu moraš biti večkrat sam urednik, sam pisatelj, sam korektor! Potem pa tehtaj in premišluj posamezne besede! Kako si pa ti urejal tisti »Naprejek«? Po cele dolge dni si tičal v pisarni, da si s trudom skrpal na teden po dve ubogi številki malega formata. Potem je bil list lah, ko dobro pisan. Na mojem mestu bi pa ti v enem tednu omagal ali pa bi ne pisal več nego pišem jaz!«

In se neki drug tak prizor nam je ohranil Fran Levč (LZ ibid.): »Leta 1874 so razsajale v Ljubljani koze. Jurčič je zapisal v »Slovenskem narodu«, da se po Ljubljani širi koza bolezen. Levstik je tisti dan prišel ves razkačen h kosilu in se znesel nad osodnim Jurčičem. Nesreča je hotela, da je kmalu potem cesar podelil nekemu plemenitašu red »Zlatega ruha«. Jurčič je pa zapisal v »Slovenskem narodu«, da je plemenitaš dobil red »Zlate kožuhočine«. Zdaj pa Levstikova jeza ni poznala nobene meje.

Kar je bilo napak v Jurčičevih spisih, vse so dobro osoljene in zabele, ne, se enkrat ponovljene, prišle na vrsto. In ko tiste dni neki večer Jurčič stopi k Permetu v sobo, odkrišeno povem, da bi bil jaz najrajši nevidno izginil iz gostilne, kajti preverjen sem bil, da se grozna toča z bliskom in gromom vsuje na ubogega Jurčiča. In tako je tudi zares bilo. Jurčič nekaj časa poslušal Levstikov ukor — ne ukor, to je bilo že zmerjanje! — Potem se pa ujezi in reče: »E, kaj boš ropotal zaradi ene besede, ki jo danes beremo, jutri že pozabimo! Saj si ti, ki noč in dan tičiš v knjigah, ki imaš vsega Vuka v glavi in vsega Miklošiča v mezinu, ki si nam spisal Slovensko slovnico in nam obetaš slovar, zapel in tiskal pesem — nota bene! pesem — ki si jo imenoval »Spiljoča deklica!« Spiljoča pa vendar še nikoli nisem pisal!« — »Paper-lapa! Takrat sem bil še dijak, ti si pa urednik in pisatelj, toda dandanes ho, čete pisatelj druge učiti, pa sami nič ne znate!«

Kljub takim, pogosto neprijetnim in neljubim prizorom je Jurčič čutil pravo potrebo, da je vsak mesec prebil vsaj nekaj večerov z Levstikom pri Permetu v »narodnem hlevu« in sta si ostala prav dobra prijatelja do smrti. Nekaj korakov naprej proti Ljubljani je stala na prostoru današnje Filipovega dvorca, ki je tudi zrasel po potresu, nekdanja Schreyerjeva hiša. Tu je bila že izza prvih let 19. stoletja kavarna, ki se je prvotno imenovala Svicarska kavarna, zakaj prvi ljubljanski kavarnarji so bili Svicarji. V tej kavarni se je zbirala kaj solidna in konservativna družba: dr. Janez Bleiweis, ki si je privoščil črne kave in se je samo pol čašice, nadalje še dr. Costa, Svetec, Malavašič, dr. Lovro Toman, torej takratni odlični politični veljaki. Kavarna je dobila pozneje ime »Valvazor«, se kot taka preselila na Marijin trg in so jo od odkritju Prešernovega spomenika 1905 preimenovali v kavarno »Prešerena«. Stara stavba na desnem bregu Ljubljane pa je bila po potresu porušena in je bil na nje-

Auerjev »vagon« v Wolfovi ulici

nem prostoru sezidan Filipov dvorec. Druga taka »literarna« gostilna, ki je bila nekako pred petdesetimi leti porušena, je bil tako imenovani »vagon« v Wolfovi, tedanji Gledališki ulici. Lastnika gostilne, ki se je ime, novala tudi »Pri belem konjčku«, sta bila Pavel, potem Zorž Auer, ki sta imela tudi lastno pivovarno. Njeni začetki segajo v sredo 18. stoletja. Posvetilo je prišlo naposled v last pokojnega dr. Ivana Oražna, ki ga je velikodušno zapustil akademikom ljubljanske univerze. Ta ulica je bila v tisti dobi mnogo ožja in je »vagon« segal do srede današnje Wolfove ulice. Semkaj je tudi zahajal Josip Jurčič s svojimi ožimi znanzi in prijatelji, izmed katerih so bili: dr. Janko Kersnik, dr. Franc Skofic, notar Karel Križman, dr. Valentin Zarnik, itd. V »vagonu« so kovali pogosto prav ostru in temeljite politične ugovore za »Slovenski narod«, ki pa jih je tudi zelo pogosto zasledil pravo, budno cenzuro okoli državnega pravdnika. V »vagonu« so zahajali pozneje tudi naši odlični jezikoslovci in znan-

stveniki: profesorji Pleteršnik, Zakelj, Bartel, Bežek, astronom Matija Vo, dušek, zgodovinar Simon Rutar itd. Staro poslopje, ki je stalo tamkaj več stoletij, je bilo porušeno kmalu po potresu, novo poslopje pa se je moralo umakniti zaradi regulacije črte preceje nazarj.

Na Kongresnem trgu, v poznejši Lovrenčevi hiši, na voglu Vegove ulice je bila takrat splošno znana gostilna Pekl. ki se je poprej imenovala tudi »V jami pri Kapucinarjih« zaradi nekdanjega bližnjega kapucinskega samostana v Zvezdi. »V jami« pa zato, ker je bila gostilna v mestnem jarku pri nekdanjem obzidju. Zato se je šlo po lesenih stopnicah navzdol. Tu so bili obsejni prostori ter velika dvorana za ples in veselice, prav zaradi podzemeljskih prostorov in pogostih ljubljanskih mladinskih pri- ljubljenskih prireditelj, je takratna vi, sokomoralna Ljubljana nadela tej gostilni ime »Pekle«. Gostilničarja Metka je imela poprej gostilno »Na griču« v Bleiweisovi hiši nasproti nunski cerkvi. Tja je zahajal tudi dr. Prešeren. Ko se je Metka preselila z Griča v Pekl, se je selil z njo tudi pesnik. Več ali manj so znane razne Prešernove prigodnice in anekdote iz Peka, kakor n. pr. ona, ko je prišel privrkat v novo gostilno in videl gost, ki je v petek jedel meso: »Metka, Metka! — ne spuštuješ petka! — si pustila Grič, — vzela te bo hudič!« Manj znana pa je tista, ko sta Prešeren in njegov šef dr. Crobath njevali v Peklu martinovala (Proteus — Fr. G. SN 1897):

»Praznovanje sv. Martina je bilo nekaj še mnogo bolj v navadi kakor dandanes. Tudi naš pesnik ga je vneto častil. Ker je vedel, da bo imel prihodnji dan mačka, si je izprosil pri svojem šefu dr. Crobathu za drugi dan dopust. Prišel pa je tretji dan in Prešerna še vedno ni bilo v pisarno. Zato vpraša dr. Crobath solitatorja, kje je koncipient dr. Prešeren. »I, gospod, pri Metki sedi, mu je odgovoril ta. Nu, dr. Crobath, ki se tudi ni vinca bal, gre iskat Prešerna. Ko ga najde za polno čašo, ga vpraša:

»Kako, da te ni že tri dni v pisarni?«
»Martina praznujem,« — odgovori pesnik.
»Martin je samo eden,« pripomni šef.
»Ni res, trije so. Predvčeršnjim sem praznoval Martina papeža, včeraj Martina škofa, danes pa Martina Lutra,« se odzove Prešeren. In šef in koncipient sta ostala pri Metki v Peklu.
Naši literati in politiki so hodili seveda še tudi v razne druge gostilne, od katerih so nekatere še dandanes nespremenjene. Tako so hodili k »Belemu volku« v Wolfovo ulico: Jurčič, dr. Valentin Zarnik, dr. Dolenc, Andrej Praprotnik, Ivanetič, Ivan Resman itd. Tu so se shajali in tako imenovani »stalcia«, prizidku na desni strani dvorišča, kjer pa je bila ena sama sobica. Tu je Jurčič baje počutil najbolj domačega, Levstik je tudi zelo rad hodil h »Kolovalcu« pred škofijo, Erjavec pa tudi Levstik sta večkrat zahajala k »Jernejcu« v šentpetersko predmestje. R. Dostal

Huda konkurenca za prvo mesto

Jutri bo na letnem telovadšču v Tivolju zaostalo I. kolo republiške lige. Tekmovanje bo potekalo v obliki peterboja, ob sodelovanju treh ljubljanskih in dveh podeželskih društev. Vsa tri ljubljanska društva, ki tekmujejo v zvezni atletski ligi (Odrad, Zelezničar, Triglav) sodelujejo tudi v republiški ligi s svojimi drugimi ekipami, ker po pozicijah tekmujejo, ki tekmujejo v zvezni ligi, ne morejo nastopati tudi v republiški. Omenjenim trem društvom bodo močno konkurirali tekmovalci Domžal in Litije, ki sta najmočnejši atletski središči na podeželju.

Lani je s precejšnjim naskokom prvo mesto osvojila Enostolnost II. letos se pa pogojuje za naslov republiškega prvaka v atletiki Kladiivar in Odrad, katera ima tako poleg Domžal in Litije najbolj nevarna ljubljanska in mariborska Zelezničar. Ne smemo pri tem prezreti tudi Gregorčiča z Jesenic in Kirke iz Novega mesta, ki sta bila že lani v vodilni skupini. Spored moških obsega naslednje discipline: 100 m, 400 m, 5000 m, 4x100 m, daljina, višina, disk, krogla, kopje. Pri ženskah bosta nastopila samo Zelezničar in Triglav, ker bo Odrad izvedel tekmovanje naknadno.

TURNIR V WIMBLEDONU

Patty, Drobny, Mulloy izločeni!

Na mednarodnem teniškem turnirju v Wimbledonu se je v igri posameznikov med Jugoslovani plasiral v tretje kolo Petrovič, ki je premagal Angleža Andersona 2:6, 6:4, 6:4, 6:1. Njegov naslednji nasprotnik je bil 17-letni ameriški mladik, ki je pripravi doseči največje presenečenje. Premagal je lanskega zmagovalca Pattya 4:6, 6:3, 4:6, 10:8, 6:4. Petrovič pa 2:6, 6:0, 6:2, 7:5. Palada je imel v drugem kolu za nasprotnika Američana Garreta, ki je zmagal 6:3, 6:2, 6:2.

Član: Azman: Krebs 2:1; članice: Repičeva: Azmanova 2:1; mladinci — posamezniki: Buchleitner: Kapic 2:1; člani v dvojce: Azman-Cernec: Krebs-Marchič 2:0; mušne dvojice: Azman-Azmanova: Krebs-Repičeva 2:0.

Kratke športne vesti

KOLESARSKA DIRKA NA DUNAJU
Zaradi dežja je bila sinoči v 79. krogu prekinjena tradicionalna kolesarska dirka na Dunaju, ki jo organizira magistarski. Ob prekinitvi je imel največ točk Avstrijske Lauscha. Poleg avstrijskih in italijanskih kolesarjev so nastopili tudi Jugoslovani Poredski, Vidali, Solman in Osrečki.

Krajevni odbor Zveze borcev v Slov. Bistrici je pred nedavnim ustanovil posebno jahalno sekcijo, ki ima zdaj že nad 50 članov, med njimi nekaj deklet. V njihovem delu jim pomagajo pripadniki J.A., ki jim dajo na razpolago konje in učitelje.
Telovadno društvo KONUS v Slov. Konjicah pripravlja za 15. julij fizikturni dan v okviru tekmovanja na čast 10. obletnice J.A. Na spondu je več tekem nogometašev, plavalcev, strelcev itd. Druga vodstvena srečanja je Mornar premagal prvaka Zahodne Nemčije Barmena z rezultatom 5:4 (1:3).
V planalnem tekmovalstvu med Mornarjem in Mladostjo je Mislav Stipetič dosegel na 400 m prosto najboljše letošnji čas na tej progi — 4:56,8.

Osnove športno-medicinskega nauka

Štiri glavne naloge pripravljenosti sodobnemu športnemu gibanju: da služi ljudskemu zdravju ter da stopnjuje delovno zmogljivost, obrambno sposobnost in življenjsko radost. Zdravje je kajedna stvar, ki jo vsi želimo, a jo ne poznamo. Zdravje je fizično in psihično zmogljivost, kakor tudi za veselje do življenja. V svojem obsegu, 534 strani obsegajočemu delu je dr. Alojzij Šef napisal »Osnove športno-medicinskega nauka«. S tem je stori organizacijam in posameznikom, ki se bavijo s telovadbo, športom, planstvom, taborništvom in z drugimi načini utrjevanja neprecenljivo uslugo. Njegova knjiga, ki je izšla te dni pri Državni založbi Slovenije, je rezultat temeljitega študija in obilnih izkušenj. Namenjena je študentom telesne vzgoje, učiteljem, trenerjem in starem mladim športnikom, zlasti pa inteligentnejšim tekmovalcem. S pridom bodo segali po dr. Šefovi knjigi tudi zdravniki, ki se bodo lahko poučili marsikateri podrobnosti s športnega področja.

Vsebinsko »Osnov športno-medicinskega nauka« je naslednja:
I. Opis in delovanje človeškega telesa pri telesnih vajah. Avtor seznaja bralca zlasti mišičjem, pa tudi z nekaterimi posebnostmi: meniskus, trening in pretrpanost, optimalne mere vitalne kapacitete itd. Vsa poglavja so dobro ilustrirana. O delovanju mišičja bi želeli še bolj izčrpnih izjavljaj.
II. Orok in njegov telesni razvoj. »Fizikultura ne sme biti samo lov za rekordi«, piše avtor, ko preprčuje bralca o potrebi zdrave otroške telesne vzgoje, ki je pogoj za poznejše uspehe.
III. Poškodbe, okvare in bolezni pomeznih delov telesa pri športih in telovadbi. Pod tem poglavjem obravnava različne prelome, izpah, poškodbe meniskusa, mišične raztrganine in podobno.
IV. Prva pomoč pri poškodbah in nesrečah.
V. Higijena v fizikulturi: higijena pri treningu in tekmarh. Tu razpravlja najprej o osebnih higieni, nato pa o higieni vadbe. Precej obširno je tudi poglavje o primerni prehrani.
VI. Zenska v športu in telovadbi. Avtor primerja posebnosti ženskega telesa z moškim, ugotavlja različne pogoje zmogljivosti in se zavzema za zmerno, ženskemu organizmu in poslanstvu primerno telesno vzgojo. Zlasti stvari ženske pred tistimi športi, ki človeka telesno izpraznijo. O planju piše, da »mora zaradi svojih neprecenljivih vrednot sploh in za žensko telo posebej, zavzeti prvo mesto v športnih panogah naših žena in deklet!«
VII. Nauk o osnovnih gibih pri telesnih vajah. Avtor priporoča, da bi vsi športniki, ki se ukvarjajo s športom, morali dr. Šef proste vaje oziroma gimnastiko. Sviri pred pretiravanjem in daje marsikatero zdravo in novo pobudo za pravilno vadbo.

Izven konkurence bodo nastopili nekateri najboljši ljubljanski atleti, med njimi slovenski rekorder v skoku v višino Zgalin, ki je preteklo nedeljo na zveznem mitingu v Beogradu ponovno preskočil 185 cm, Bogdan Miler v metu kroglice, Rožman, Belšak in ostali. Prireditelj bo od 16. uri na telovadšču v Tivolju.

Ceraj ne vodi več na 1500 m

Nadaljevanje atletske sezone, ki dobliva v vseh državah vedno širši razmah, je prineslo v teku na 1500 m spremembo na lestvici vodilnih tekmecev. Ceraj ni več prvi, prehitel ga je odlični Francoz El Mabrouk. Zaradi pregleda objavljamo najboljše rezultate:

1. El Mabrouk (Francija)	3:48,6
2. Ceraj (FLRJ)	3:50,6
3. Otenhajmer (FLRJ)	3:50,8
4. Lammerz (Nemčija)	3:51,6
5. Lueg (Nemčija)	3:52,4
6. Harting (Nizozemska)	3:52,6
7. Strand (Svedska)	3:53,0
8. Pavlovič (FLRJ)	3:53,0
9. Laufer (Nemčija)	3:53,0
10. Slykhuis (Nizozemska)	3:53,0 itd.

36.000 din za opremo enega smučarja

Smučarska zveza Slovenije je pred dnevi pregledala delovanje v minulih sezonah. Bilanca športnih uspehov, predvsem na mednarodnih prirediteljih, je zelo ugodna. Naši skakalci, alpski smučarji in tekači so na 55 mednarodnih tekmovanjih dosegli 7 prvih, 9 drugih in 11 tretjih mest. Najbolji uspeh je seveda drugo mesto, ki ga je dosegel Langus na skakalnih tekmah v Garmschu. Ugotovili pa so tudi, da je najdaljši množični razvoj smučarskega športa ogrožen, kajti celotna oprema za smučarja stane okoli 36.000 din. Ta številka je prav gotovo nedosegljiva tako za društvo kakor za posameznika. Novemu odzivu predseduje še naprej dr. Danilo Dougan.

Črvena zvezda v Rio

Predvčeršnjim so prispeli v Rio nogometaši Črvene zvezde iz Beograda, ki bodo v nedeljo igrali proti Juventusu.

V nedeljo Gregorčič: Zelezničar

Nogometaši ljubljanskega Zelezničarja bodo imeli v VIII. kolu prvenstva Slovenije za nasprotnika Gregorčiča z Jesenic. Po dosedanjih igrah sodeč sta moštvu izenačenih moči, kar je najboljša jamstvo, da bo nedeljski dvoboj zanimiv. Začetek tekme je ob 16.30, v predtekmi ob 15.30 pa se bodo pomerili mladinci Odrada in Zelezničarja.

Sviciarski filmi o ekspedicijah na Himalajo

Planinska zveza Slovenije je nabavila več švicarskih filmov, ki prikazujejo odprave švicarskih alpinistov na najvišjo goro sveta v letih 1939 in 1947. Filme bodo predvajali v ponedeljek, 2. in torek 3. julija v kino Moskva v Ljubljani.

KOSARKA

Jutri Radnički: Zelezničar

Košarkarji ljubljanskega Zelezničarja bodo imeli v poletnem odmoru več mednarodnih tekem z znanimi evropskimi klubmi. Da bi se za ta srečanja, kakor tudi za jesenski del prvenstvenega tekmovanja čim bolj pripravili, se bodo pomerili tudi z domačimi moštvoma. Prva tekma bo jutri med prvakom Srbije Radničkim iz Beograda, ki se bori za vstop v zvezno ligo in ligaskim moštvom Zelezničarja. Začetek tekme bo ob 20 na igrišču doma Ljuba Serčerja v Šiški.

Šah

Mednarodni turnir Zelezničarjev

Centralna uprava sindikata železniških delavcev in uslužbencev Jugoslavije je sprejela predlog mednarodnega kongresa železničarjev, naj bi v Jugoslaviji organizirala prvo moštveno šahovsko tekmovanje železničarjev. To tekmovanje bo od 8. do 22. septembra v Ljubljani. Na turnir so povabljeni šahovski moštva železničarjev iz Nemčije, Angije, Avstrije, Belgije, Danske, Finske, Francije, Grčije, Holandske, Turčije, Izraela, Italije, Norveške, Švedske in Švice. Vsako moštvo bo imelo 4 igralce in eno rezervno.

Kongres FIDE bo v Benetkah

Od 8. do 16. julija bo v Benetkah letna skupščina Mednarodne šahovske zveze. Razpravljali bodo o predlogu za revizijo pravil šahovske igre, kar bo eno najvažnejših vprašanj, ker se vsi trije predlogi članov komisije med seboj bistveno razlikujejo. Med drugim so na dnevnem redu tudi jugoslovanski predlog o podelitvi naslova mednarodni šahovski mojster, o registraciji svetovnega prvenstva, o konsolidaciji turnirskih, o šahovski olimpiadi, o mladinskem tekmovanju itd. Jugoslovaj bosta na kongresu zastopala predsednik Ljuba Jakše in svetovni gospodar Gligorič.

Kratke šahovske vesti

Obnovljeni Okrožni šahovski odbor Celje organizacijsko povezuje šahiste mesta Celje in okolice, Soštanja, Poljane (do Opločnice), Grobnice, Rogatec, Laško. Zidarji most bi v Jugoslaviji organizirali prvo moštveno šahovsko tekmovanje železničarjev. Zasluzni šahovski delavec Mirko Fajz iz Celja je igral v Nazarijih simultanko proti 23 tamošnjim šahistom. Po 3 in pol urah je 18 partij dobil, 3 remiziral in 2 izgubil.
Na prvenstvu Novega mesta je zmagal dr. Ludvik Golež 16 in pol točke pred Finkom, Piekom, Kosenotom, Kastelcem itd.
V Laškem so ustanovili šahovski klub, ki združuje 32 članov. Predsednik kluba je Rudi Serneč.
Pred kratkim je bilo ustanovljeno šahovsko društvo Fram, ki združuje 30 članov.

Turnir za I. prvenstvo Slovenskega Primorja je končan. Slika prikazuje udeležence turnirja. Od leve na desno (stoj): Donik, Sever (oba 8.-9. mesto), Bindas (4.), Jović 2.-3., Zlatkovič (5.), Avsec (7.); sede: Kastelec (1.), Petkovšek (2.-3.), Kapus (tiskan SŽS), Falatov (10.), Mahovna (član turnirskega odbora), Nispi (6.).

MARGARETA BUBER-NEUMANN; 14

UJETNICA pri Stalinu in Hitlerju

Prevedel dr. Ivan Crnagol

Katjo sem vprašala: »Zakaj si te pravzaprav zaprl?«
»Jaz sem žrtev trockiističnega obrekovanja; ampak tem zločincem bom že posvetila! Dolgo se me bodo spominjali!« se je razvnela. — »Torej si ravno tako nedolžna, kakor me vse?« sem povzela. »Kako moreš reči kaj takega? Jaz poznam samo svojo zadevo in zadeve nekaterih prijateljev! Pomisliti moraš, da izviram iz rodbine, v kateri je devet stahanovcev in da sem bila v svojem podjetju znana kot izvenpartijska boljševikinja!« — »Ampak Katja, ali se ti ne zdi, da je vseh 110 žensk v tej celici prav tako nedolžnih, kot si ti? Saj si se vendar z mnogimi pogovarjala o njihovi obtožnici; ali nisi dobila vtisa, da so jih zaprli po nedolžnem?«

Iz fanatičnega obraza je siknilo: »Se vse premalo zapirajo! Izdajalcev se moramo čuvati. In če tudi zadene nekaj nedolžnih. Pri obljubi letijo trske!«

Katja Semjonova je bila tudi ena izmed tistih, ki so imele besedo »disciplina« zmerom na jeziku. Jetnik mora disciplinirano čakati, da pride na vsakih nekaj tednov dan-

ko mu prinese črnilo in papir, da lahko napiše prošnjo ali pritožbo upravi jetnišnice ali preiskovalnemu sodniku, ki ostane potem skoraj vedno brez odziva. Jetniškega reda se moraš strogo držati, drugače si nediscipliniran in škoduješ skupnosti; ležati moraš na vegastih deskah brez slavnjake, odeje in blazine in se zadovoljiti s 30 cm prostora. Gorje tistemu, ki se upa zaradi teh neznošnih razmer pritožiti pri upravi jetnišnice! Zanikuje in obsoja ga potem vsa velika množica ruskih zapornikov!

Posebno so se mi vtisnile v spomin ženske, ki so prišle za mano, tako imenovani »prirastke«. Iz neke podeželske jetnišnice so nam privedli študentko matematike. Kakor hitro je sedla na deske, je že zaspala. Zjutraj so jo morali s silo spraviti pokonci. Od utrujenosti ji je že kar pobjajala zavest; Potem smo jo pri umivanju videle nago: zdajnjico in stegna je imela preprežena s temnimi progami.

Tudi debelo Letonko z nemirnimi očmi so nekoč pri zaslišanju tako pretepli, da je bila vsa modrikasta.

Ruske zapornice so me opozorile, da se pozna novinki, takoj, ko stopi skozi vrata, če je zaprta zaradi vlastne zadeve ali pa je samo žena zaprtega zločinca. Zene vedo namreč, če pri aretaciji svojih mož, da bodo prišli tudi ponje, zbažejo v kovček, kar bodo potrebovale v Sibiriji.

Nekedne dne smo dobile spet novo tovarišico. Skozi vrata celice se je približala velikanska čula, za njo pa okrogla, fletna črnolaska z ovitimi kitami. Zaintela je in se virgla na deske: »Začem? Začem?« (Zakaj? Zakaj?). Sočutno sem se ozrla nanjo. Telovadna učiteljica poleg mene je ujedljivo pripomnila: »Tipična zakonska žena. Boš videla, čez teden dni bo že čisto potolažena in v Sibiriji si bo takoj našla »taboriškega ljubimca«. To pleme poznamo! Po nekaj trenutkih hitrejšega tavanja »začeme« je nenadoma zakričala »Moji kovri, oh, Bože, moji kovri!« (Moje preproge, moje preproge). Vprašala sem: »Kaj pa ji je?« »Zdaj tuli za svojimi preprogami, je pojasnjevala sosed. Pozneje smo zvedeli, da je pustila doma triletnega otroka, a zaradi njega se ji ni zdelo vredno kričati.

Nisem bila še dolgo v Butirkih, ko je prišla k meni Tasso in mi zašepetala: »Pri svojih izjavah moraš biti previdnejša. Ne pogovarjaj se o politiki. V celici imamo volune.« Tako se je pravzaprav začelo najino prijateljstvo in polagoma sem zvedela, česa jo dolže.

Tasso Salpeter je bila žena načelnika Stalinove telesne straže. Njen mož je bil Letonec. Po aretaciji Jagode, ljudskega komisarja za notranje zadeve, so nakazali Salpeteru njegovo stanovanje. Bil je popolnoma opremljeno. Tasso je šla z možem in nekim prijateljem skozi sobo, da

bi si jih ogledala. Prišli so v sobo, ki je bila opremljena v srednjeazijskem slogu, s preprogami na stenah in po tleh. Na stenski preprogi nad dvanjo je visela Stalinova slika. Tasso je pokazala nanjo in se obrnila k možu z besedami: »Tole mora proč!«

Nekaj dni pozneje so Salpeter in Tasso zaprli.

Ko je prišla Tasso pred preiskovalnega sodnika, ji je ta dejal, da so jo zaprli zaradi teh besed, ki pa jih je Tasso odločno tajila. Pripomnil: moram, da to ni bil pravi vzrok za aretacijo Salpetera in Tasse. Njenega moža so zaprli v zvezi z likvidacijo skupine starih oficirjev Rdeče vojske in ustrelitvijo maršalaov Sovjetske zveze; Tasso bi pa itak zaprli kot njegovo ženo. Se in se pa sem imela priložnost ugotoviti, da NKDV sestavi proti vsakemu še tako nedolžnemu zaporniku obtožbo, da bi našla za izvršeno aretacijo naknadno neko opravičilo. Obtožbe proti tako imenovanim političnim zločincem govore o »protirevolucionarni agitaciji«, »protirevolucionarnemu rovarjenju« (dosikrat je oboje združeno) — ali pa o »priljubljanju oboroženega upora«, »priljubljanju terorja« in o »vohunstvu«. Nekoč so mi pravili o dobesedno takole sestavljeni obtožbi: »Vohunjenje za katerokoli državo.« Za vseh 110 žensk celice 31 so imele obtožnice samo teh pet različij.